

KATOLIŠKI GLAS

TAXE PERÇUE	GORIZIA	SETTIMANALE - REDAZIONE E AMMINISTRAZIONE: RIVA PIAZZUTTA, 18 34170 GORIZIA - TELEFONO 0481 - 83177 - DIRETTORE RESPONSABILE: MONS. MOČNIK FRANCESCO - REGISTR. TRIBUNALE DI GORIZIA N. 5 DEL 28 - 01 - 1949 - SPEDIZIONE IN ABBONAMENTO POSTALE - GRUPPO 11/70% AUTORIZZAZIONE DIREZIONE PROVINCIALE P. T. DI GORIZIA	UREDNIŠTVO IN UPRAVA:	Riva Piazzutta, 18 - 34170 GORIZIA - GORICA Tel. 0481 - 83177 - Telefax 83177 Poštni t/rn 11234499
TASSA RISCOSSA	ITALY		Poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trieste - Trst - Tel. 040 - 414646	

Ob filmu o splavu Kam plovejo italijanski socialisti ?

(Kritične misli ob zadnjem kongresu PSI)

V preteklem mesecu je objavil tržaški dnevnik kar dve pismi v zvezi s filmom o splavu, ki so ga predvajali na šoli, o spolni vzgoji, o šolskem verouku, o p. Häringu in še o čem, toda tako, da zadnje pismo izzveni kot obsodba duhovnikov, ki naj bi bili gospodarji »človeške zavesti«.

Film o splavu, o katerem govorita obe dopisnici, ne spada v vrsto filmov o spolni vzgoji. Govori o moralnem ali etičnem vprašanju, ki ga je Mojzes okrog leta 1250 pred Kr. samo uzakonil kot drugo zapoved na drugi kamniti tabli. Ta zapoved je namreč stara toliko, kolikor je staro meseno človekovo srce ali vest, pa naj se človek tega zaveda ali ne. Je stvar kulture.

Sam sem že predvajal ta film na šoli, v dogovoru z dijaki. Zakon o novem konkordatu namreč jasno govori o spoštovanju vesti dijakov in njihovih staršev o izbiri verouka kot obveznega predmeta. Ker dijake in starše smatra za zrele in odgovorne osebe. Zakaj to nekatere moti? Dijaki so mi, celo zamerili, da nisem filma predvajal po vseh razredih.

Nadalje se v obeh pismih zamolči to, kar p. Häring v svojih spisih, od začetka do konca, navaja kot bistveno, namreč svobodo v Kristusu. Poudarja pa se enostransko pojmovano spolno vzgojo in zopet zamolčuje, kar omenjeni moralist trdi, da vodi namreč zadevna enostranskost le v priznanje kulture spolnega potrošništva. Od tod pa je pot do splava zelo kratka. Obenem govori, da je to zavajanje, zape-ljevanje in pohujšanje.

Navajam le kratek odlomek iz Häringa o posledicah takega ravnanja: »Zapeljevanje javnega mnenja povzroča pokončanje celih skupin, družb in kultur. Zapeljevanje in pohujšanje pokopljeta osnovne vrednote, brez katerih družba ne more živeti« (Fr. I. Ch., II, 453).

A kaj bi morali reči šele o naših razmerah, ob praznih domovih namreč, tudi celih hiš, ob praznjenju šol itd.? Kaj ni prav to, ne pa razgovor ob gledanju filma, ki so ga posneli strokovnjaki, zdravniki, ginekologi, resnično pretresljivo? In ali ni vzrok za tako stanje tudi eno-

stransko gledanje na spolnost, prezir moralnih in kulturnih vrednot in celo ubijanje najvišje in največje dobrine, tj. življenja?

Ali naj to prizadene samo duhovnike? Omenjeni moralist izziva tudi najvišje cerkvene in državne voditelje, pa tudi politike in druge odgovorne, naj se zavzamejo za čelga človeka. Nagovarja tudi starše in vzgojitelje. Nobeden ni izvzet. Povsod gleda na celoto.

In ne samo v omenjenih pismih, marveč tudi na splošno, je očitna odsotnost, hotena ali ne, vsakršnega duha razlikovanja in vstavljanja enostranskega pogleda na človeka v tako življenjsko važnih zadevah. Saj vemo, da so polovične resnice od vedno vodile v najhujše zlo. Zato mora tudi spolna vzgoja zajeti čelga človeka, saj je človek v celoti spolno bitje. In tu pride v poštev najprej družina, a tudi šola, družba, Cerkev imajo svojo vlogo.

Še posebej šolski verouk mora, tudi po zakonu, nuditi dijakom, ne samo vernim, možnost za kritično presojo o vsem ter nakazati pota rešitve iz stisk. Dolžnost ima pomagati pri oblikovanju vesti. To ni gospodovanje, temveč služenje vesti človeka, zlasti mladega.

Poleg šole skuša Cerkev od vedno pomagati človeku tudi po župnijah, na drugačen način kot v šoli, bolj neposredno, tudi s spolno vzgojo v ožjem pomenu besede, potem združevanja skupin mladih, zaročencev, staršev, ob sodelovanju vseh. Ni proti nikomur, če je proti zlu. Saj je resnica samo ena, ki pa jo moramo in tudi moramo le iskreno, vztrajno in odgovorno vsi iskati. Tudi p. Häring, zvest Cerkv, nakaže rešitev ljubezni in zvestobe, med drugim, v neobhodni potrebi po stalni molitvi, po zasidranju v občestvu odrešenih.

Pri nas skušamo delati to tudi s petjem, zbori, športom, odrom, študijem, zasebnimi šolami, da bi tudi naš človek rastle v harmonično in srečno osebnost, zlasti še ob pomoči zdravega zakona in družine.

V. ZERJAL

Pred dvema tednoma se je zaključil vsedržavni kongres PSI. Posledica je bila padec De Mitove vlade, saj je kongres Craxiju služil samo kot tribuna za vladno krizo. Po krajšem premisleku se nam zdi primerno, da podamo komentar o poteku kongresa.

UVODNE MISLI

Prva misel, ki se nam poraja, je scenografija, režija, zunanji videz kongresa. Tako imenovani »look« ali »imidž«, kot se temu danes pravi. Živimo v zahodni, potrošniški in amerikanizirani družbi, zato je tudi zunanost za tukajšnjega današnjega človeka nadvse važna, saj pomeni in odraža, vsaj po trenutnem mnenju, vsebino. Ljudska modrost pa pravi, da obleka ne naredi človeka.

Scenarij: tovarna Ansaldo v Milanu, danes zapuščen kraj bivšega truda in vsakdanjega boja za obstoj v rojstnem mestu tajnika Craxija. Pravi simbol delavskega gibanja v gospodarski zgodovini Italije. V tem prostoru zapiha novi veter: ogromna platna, luči, mažoretke, masa ljudi, ki se preriva, da bi vstopila. Vse skupaj se zdi neokusno, megalomansko in v neskladju s pomenom prostora-simbola. V sredini vsega pa glavni simbol: piramida.

Kaj so organizatorji hoteli s tem povedati? Pisamide so si faraoni gradili, da bi ostali prisotni za večnost, in to s trudom in krvjo podložnikov in sužnjev. Lani je kongres PSI imel za simbol grški tempelj: zgodovinsko smo letos šli nazaj, ali bo prihodnjič simbol mostišče? V tej piramidi pa vidimo še drugo simboliko: trikotnik. Ta je najbolj prišel do izraza s predvajanjem govornikov na trikotnem ekranu v glavni dvorani kongresa. Ko je Craxi govoril, se nam je zdelo, da gledamo neko »božje oko«, ki pridiga z vrha. Trikotnik je pa tudi osrednji framaonski znak.

VSEBINA

Nič novega pod soncem ni prišlo od tega kongresa: že znane ideje novega modernizma in novega razsvetljenstva, ki označujejo večni laiciizem, osnovan na človeški in ne na višji moralni podlagi. Vse sloni na svobodi človeka, katero si tudi sami gradi, tako kot si jo je zamislila v zgodovini francoska revolucija. A ta je dala tudi Robespiera.

Seveda je svoboden človek tak, ker je v svetu uspešen, saj je vse od njega odvisno: od tod vsi vidni znaki uspešnosti. A ta uspešnost gotovo ni sad solidarnega truda soljudi, temveč nekaj, kar izhaja iz prevlade nad človekom. Od tod potem stalna ohola napadnost, prenesena v politiko.

Politika je pri starih Grkih pomenila delo v korist skupnosti, torej nekaj vrednega in moralnega. Uspešnost, ki izhaja iz zgoraj navedenih misli, pa je na popolnoma nasprotni strani. Že res, da je politika boj za oblast, toda »est modus in rebus« (vsaka stvar ima svojo mero), so trdili že zelo pragmatični stari Rimljani.

POTEK

Celotni kongres je označevalo neko stopnjevanje, ki je izkoristilo globoka človeška čustva in privedlo, kamor so organizatorji hoteli: pravi psihološki boj. Rekli bi, da je šlo za neko kolektivno psihozo. Je bilo vse to sad nočnih zasedanj ožjega vodstva v kamperju, parkiranem na dvorišču sedeža kongresa? Potemtakem se moramo teh zasedanj takega vodstva res bati.

Zelo na kratko: Craxijev uvod, ki miri duhove in ponuja roko zaveznikom. Nastopijo nato nekateri strankarski funkcionarji, ki izzevoje De Mito. Ta nasede in se izreče: tudi upravičeno, a morda nerodno, vsaj kar se izbere trenutka tiče. Takoj nastopi Craxijev »zvočnik« Martelli in zahteva odstop vlade seveda z De Mito na čelu (se ga res tako bojijo?). Zaključni »On«, »Tajnik« z veliko začetnico, kateri

pa samo potrdi to, kar je Martelli poprej povedal.

Pomislimo na koncu, da je ta kongres potekal istočasno s kongresoma PRI in radikalcev. Zakaj tako križanje? Ali spada tudi to v »kamperjev psihološki načrt«? Na kongresih PRI in radikalcev je prišlo do konstruktivnih kritik do DC in do napadov na PSI: Pannella ja Craxija izenačil z Mussolinijem.

UTRINKI

Poleg mimohoda »lepih in zdravih« ljudi, se nam zdi, da je en dogodek povzel vse ostalo: nastop show-mana Giuliana Ferrare. Ta človek že nekaj časa vodi na državni televiziji neko oddajo, katero označuje zelo ostra napadnost. Vsi vemo, da je tudi družba, ki nas obdaja taka, a je prav potrebno podčrtati in speljati do skrajnosti to živčnost tudi v oddajah, ki bi morale služiti za oddih? Pri tej oddaji prihaja do soočanja med različno mislečimi ljudmi, a na koncu, zaradi spretno speljane režije in arogance voditelja, se vedno tako konča, da ima ta vsakič prav.

Ferrara je na kongresu ožigosal delstvo, da si DC in PCI lastita državno televizijo. Vprašamo se: kaj pa Raidue, ali ni izključno domena PSI? Dovolj, da smo sledili dnevniku TG2, pa smo videli, da je tri četrtine oddaje šlo za kongres in ostala četrtina za vse ostale svetovne ali krajevne novice.

Poleg tega se nam zdi, da je neki gospod Berlusconi lastnik cele vrste zasebnih televizijskih postaj, ki krijejo celotno državno ozemlje. In gospod Berlusconi javno podpira PSI: torej, kdo si kaj lasti? In glavni ravnatelj RAI, ali ni socialist Manca, ki je gospodu Berlusconiju že marsikaj popustil? Toda Ferrara pravi, da si DC in PCI lastita RAI, in Ferrara je častivreden človek, saj je povrh še uspešen.

Vsi vemo, da je v družbi severnoameriškega kova, kot je naša, vloga RAI in novic bistvene važnosti. To tudi v vzhodnem bloku ljudje že sprašujejo po pravičnem obveščanju, kaj pa v demokratični družbi, v kateri živimo!

PSI IN SLOVENC

Nismo videli nobenega slovenskega socialista na kongresu stranke. Zakaj noben član slovenske komisije ni šel za pomembno prinesiti pozdrav te komponente? Jih ni vodstvo pustilo zraven, in je s tem izvedlo pravo diskriminacijo znotraj svojih članov, ali ta komponenta nima vloge in pomena. Nihče ni omenil naše problematike v zamejstvu in matici.

V vsedržavni svet je bilo izvoljenih 500 članov, 35 iz naše dežele: kje so Slovenci? Ali res ni bilo zanje prav majhnega prostora? Sicer nimajo prostora niti doma, saj tudi v tržaškem vodstvu, če ne bi bilo po statutu člana slovenske komisije, bi bilo slovensko predstavništvo odsotno. In vsi vemo, da ko nas ni zraven, se o nas ne razpravlja, ali pa se razpravlja napačno.

Ponavljja se torej tudi na kongresu tisto, kar se je že zgodilo na upravnih volitvah: vsi slovenski kandidati so bili s preferencami odžagani iz raznih teles. PSI ima cel kup funkcij, a očitno Slovenci ni nobene vredne.

Dodajmo že ustaljeno politiko PSI, ki se, kar se Slovencev tiče, vedno bolj bliža — če že ne istovetno — s politiko Liste za Trst ali misovcev. Glejmo kandidata Camberja, skrajno zagrizenega protislovenskega nacionalista. Najprej ga je PSI izvolila v rimski parlament in sedaj ga predlaga celo za evropskega. To kandidaturo pa podpira sam Craxi in ni stvar sprejemanje najhujših protislovenskih stališč.

V tem okviru predstavitev osnutka zaščitnega zakona in tu pa tam navidezna podpora slovenskim zahtevam, postanejo prava farsa, saj je tudi sam Camber, ob tihi podpori strankinih tovarišev, od vsega začetka bojkotiral celotno zadevo. Danes v Rimu, jutri v Strasburgu.

Da ne govorimo o škodi, ki jo PSI dela na krajevni ravni s podporo pobudam kot so sinhrotron, poštni center in podobno, seveda vse v imenu uspeha in napredka, za katere se moramo tudi »malce« žrtvovati.

Popolnoma nič nimamo proti posameznim slovenskim članom te stranke, saj so, vzeti vsak zase, morda najboljši Slovenci. Toda, kako more slovenski socialist še upati, da bo, znotraj take stranke, še koristil svojim ljudem? Ali res upa, da bo stranko spreminjal »od znotraj«?

In ne drži izgovor, da niso vsi socialisti taki: če spadamo v neko skupino in ta skupina ima določena stališča, mi pa zagovarjamo nasprotna stališča, s katerimi ne prodremo na noben način, smo ali v protislovju sami s sabo ali v slabi veri. Ne morem se ograditi s tem, češ da me vedno potisnejo v manjšino in nisem za to kriv. Vztrajanje v protislovenski skupini negativno vpliva na sprejemanje upravičenih zahtev manjšine. Rajši sem samostojen, kot da ostanem v taki družini. Drugače ostaja samo še slaba vera, se pravi obrobni uspehi na zasebni ravni, skriti za večjo skupino ljudi, a ne v korist manjšine. Pomislimo, da se je tudi SKGZ od tega že oddaljila.

ZAKLJUČKI

Kongres je navidezno bil Craxijeva popolna zmaga. A kriza, ki je iz tega nastala, prihaja za Italijo v zelo slabem trenutku, inflacija raste, brezposelnost se ne niža, plačilna bilanca je močno v deficitu, ustanove so v veliki zmed, za voga-lom je ugled za vstop v Evropo konca stoletja.

So res vsi krivi za tako stanje? Ali ni PSI, odkar Craxi ni več načelnik vlade, stalno bojkotiral vladno politiko, in to »od znotraj«? Lahko je biti zraven in podirati znotraj in zunaj. Načelnik skupine PSI v senatu trdi, da je politika pač politika: torej je bila DC neumna, da ni isto delala za časa Craxijeve vlade.

Bodo državljani naprej to podpirali? Se bodo še naprej odpovedovali odločanju za lastne koristi? Res je, da je danes razširjena miselnost, po kateri naj nosi odgovornost, kdor to tudi hoče, meni je dovolj, da imam službo, hišo, mir in razvedrilo (panem et circenses). Lepo je videti voditelja, ki se s trdo roko uspešno uveljavlja v družbi. V njem se tudi ne bogljene mali človek istoveti. Zakaj smo pa potem odpravili Mussolinija? Ali nismo že takrat imeli tisto »predsedniško republiko«, ki jo PSI danes tako glasno zagovarja in zahteva?

Mnenja smo, da je bolj podpirati manj vidnega show-manskega mogotca, ki je pa kolikor toliko pošten, čeprav ima manj oblasti. Seveda je vse odvisno od tega, kaj štejemo za vrednoto: ali delo v korist vseh ali uspešnost za vsako ceno. Slovenci nismo v taki dilemi nikoli bili za to poslednjo »vrednoto«, ki je samo domišljjavnost.

Vsi državljani, in še posebno mi, se bomo morali v kratkem odločiti za neko moralno izbiro tudi na političnem področju, v državi in zunaj nje, ali pa bo po nas, tokrat morda dokončno.

Italijanska kriza se nadaljuje

Če se je sredi preteklega tedna že zdelo, da bo državni poglavar italijanske republike Cossiga poveril znova odstopivšega ministrskega predsednika De Mito, da sestavi novo vlado, je pa bil nato zaradi Craxijevega nasprotovanja prisiljen, da od te namere odstopi. Zato je dal predsedniku senata Spadoliniju poizvedovalni mandat. Njegova vloga, ki jo je začel izvajati v sredo 31. maja, bo skoro gotovo trajala do volitev v evropski parlament 18. junija.

ZR Nemčija praznuje 40 let

23. maja 1949 je bila sprejeta časna ustava Zvezne republike Nemčije, ki so ji prav zaradi časnosti dali naslov »temeljni zakon«. Ta zakon sedaj traja že 40 let in vse kaže, da bo ostal še dolgo v veljavi, saj ni trenutno izgledov, da bi prišlo do združitve obeh Nemčij in s tem do dokončne ustave.

V Beethovnovi koncertni dvorani v Bonnu, ki je od leta 1949 »časna« prestolnica Zahodne Nemčije, je bila 24. maja slovesnost ob tej obletnici. Slavnostni govornik je bil dan prej v istem prostoru v drugo izvoljeni predsednik države Richard von Weizsäcker. Prejel je od 1.022 oddanih na tajnem glasovanju 881 glasov (86,2 %). V odstotkih je posekal vse svoje predhodnike, kar dokazuje njegovo veliko osebno priljubljenost. Pripada liberalnemu krilu

Krščanskodemokratske zveze in se smatra za »naprednega« kristjana. Njegov oče je bil visok funkcionar zunanjega ministrstva v nacistični Nemčiji, česar pa sedanji predsednik sploh ne prikriva.

V govoru je Weizsäcker poudaril, da mora biti Zahod pripravljen na sodelovanje z Vzhodom, zavzel se je za solidarnost med ljudmi in še posebej za solidarnost s tujci, ki živijo v ZR Nemčiji, opozoril na še vedno obstoječo zapostavljenost žensk in označil brezposelnost za največji problem zahodnonemške družbe. Omenil je tudi nedopustnost življenja na račun Tretjega sveta in prihodnjih generacij. Zavrnil je nadalje očitek, da pušča njegova država zaveznike na cedilu. Pri tem je pripomnil, da ZR Nemčija ni velesila, da pa tudi ni žoga, s katero bi se igrali drugi.

Zaplet v zvezi z upepeljevalnikom

V zvezi s perečim problemom goriškega upepeljevalnika, ki je bil centralna tematika zadnjega občinskega sveta v Gorici, se je nujno sestalo goriško tajništvo SSK in izdalo sledeče pojasnilo:

Goriško tajništvo SSK se je pred občinsko sejo domenilo s tajništvom večinskih strank DC in PSI, da se na dnevni red predlaga resolucijo, ki predvideva najetje posojila za popravila in posodobitev sedanjega upepeljevalnika, kateri pa se mora takoj zapreti v trenutku, ko bo Pokrajina zgradila novega. SSK je smatrala, da na ta način najbolje obvaruje okoliško prebivalstvo pred onesnaženjem v razdobju pred dograditvijo novega upepeljevalnika, obenem pa zajamči zaprtje starega obrata v doglednem obdobju.

Ker taka resolucija ni bila sprejeta od predstavnikov večinskih strank DC in PSI v občinskem svetu (ponovno je namreč bil odsoten slovenski socialistični predstavnik Marko Waltritsch, ki bi lahko pomagal k pozitivni rešitvi) je bilo jasno, da s svetovalca SSK nista bila vezana na katero koli drugačno odločitev teh večinskih strank.

Medtem ko je dr. Paulin to zadržanje tudi dosledno izvedel, je dr. Bratuž šel svoj pot, ne meneč se za stališča svoje stranke. SSK bo razpravljala o nastalem položaju in sprejela ustrezne sklepe na nujnem zasedanju pokrajinskega sveta SSK, ki je bil sklican za sredo 31. maja v Sovodnjah.

Je sploh še mogoče Slovincu voliti socialiste?

Smo na pragu volitev v evropski parlament. Tretjič v teku desetih let (leta 1979, 1984 in letos 18. junija) bodo tudi Slovenci v Italiji lahko izrazili svoj glas. Kateri stranki ali povezavi strank ga bodo zaupali?

Med državnimi strankami, ki se bodo laskale slovenskemu volilcu, bo znova socialistična stranka (PSI). In se bo zgodilo, da jo bodo nekateri iz naše srede volili, čeprav tega ne zasluži. In to iz več razlogov, ki jih bomo v naslednjem utemeljili.

Na zadnjih parlamentarnih volitvah, leta 1987, so socialisti sklenili z meščansko stranko Listo za Trst (LpT) volilni sporazum, ki je bil zelo uspešen, saj so socialisti poslali v senat Agnellija, LpT pa Camberja v poslansko zbornico. Slednji je že pred dvema letoma med volilno kampanjo izjavil, da »bo oviral izglasovanje zaščitnega zakona za slovensko narodnostno skupnost v Italiji« (gl. PDK 25.5.1987).

Da je temu res tako, so morali priznati tudi slovenski socialisti, kakor je razvidno iz poročila v PDK 28. junija 1988. Ob srečanju s takratnim tajnikom tržaške PSI Agnellijem in s tržaškim podžupanom Seghenejem so namreč zahtevali izključitev poslanca Camberja iz socialistične parlamentarne skupine, saj se »Camber skrajno nesramno ponaša, ko se v parlamentu proslavlja z izrazito protislovensko gonjo in spodbudami, ki imajo namen okrniti pridobljene manjšinske pravice. Kot pričajo zadnji dogodki, slovenskim socialistom ni uspelo izvajati te borbe. Nasprotno, zdi se, da so nam postale te sile glede narodnostnih pravic še izraziteje nasprotne«.

Sledile so lanske volitve za obnovo deželnih organov, pokrajinskih organov v Gorici in Trstu ter tržaškega občinskega sveta. Kljub porastu socialističnih glasov pa niso bili ne v Gorici in ne v Trstu izvoljeni slovenski predstavniki. Primerilo se je še nekaj bolj hudega: na zahtevo socialistov in s pristankom demokrstjanov so bili iz tržaških uprav iznjeni Slovenci, izvoljeni na listi SSK. Zgodilo se je tako, da po 23 letih v teh odborih ni več Slovencev.

Socialistična stranka nadalje pod pretnostjo, da veliko število strank ovira delovanje javnih organov, vse bolj zahteva spremembo volilnega sistema, po katerem naj bi poleg drugih strank izpadla edina slovenska stranka. Med izrazitejšie zagovornike sinhrotrona pri Bazovici najdemo tudi PSI. Torej vedno tam, kjer se nasprotuje slovenskim interesom.

In ko so se začele priprave na bližnje volitve v evropski parlament, sta stranki PSI in LpT ponovili zavezništvo iz leta 1987. Sporazum je odobrilo osrednje vodstvo PSI (sam Craxi) in postavilo Camberja celo na tretje mesto na listi, medtem ko bi LpT bila zadovoljna s šestim.

Ponovila se je torej ista volilna računica. In kaj to pomeni? Obeta se ista dvoumna volilna propaganda, ki bo v naših krajih slonela na strašilu bilingvizma (obvezne dvojezičnosti). Da je temu tako, potrjuje poročilo v Primorskem dnevniku z dne 13. maja letos o tiskovni konferenci na letališču v Ronkah, v kateri so voditelji tržaške PSI in LpT orisali pomen in vsebino sporazuma.

Med drugim citamo, da je Carbone (PSI) z ozirom na kritiko, »da se PSI druži s tistimi, ki bi hoteli tudi v Trstu uvesti apartheid« (rasno ločevanje), odgovoril, »da kdor to pravi, ni razumel nič«. Staffieri od LpT pa mu je pritrldil: »Mi nečemo odvzeti manjšini niti večje od tega, kar že ima, čeprav je to več od tistega, kar imajo druge manjšine v Evropi, nečemo pa bilingvizma.« In je tudi zatrdil, ne da bi mu kateri od prisotnih socialističnih voditeljev oporekal, da »hočemo mi in socialisti glede manjšine ene in iste stvari«.

Naslednji dan je isti dnevnik na prvi strani objavil članek »S kom in kako v Evropo?«, ki govori o listarsko-socialističnem sporazumu in navaja tudi misli iz glasila LpT »La Voce Libera«, kjer je rečeno, da je »v sporazumu, ki sta ga podpisali LpT in PSO«, med drugim poudarjena »skupna obveza, da se oblikuje enotno besedilo vseh veljavnih norm, ki zadevajo slovensko manjšino, se ne uvede bilingvizma in se hitro in dokončno rešijo ekonomska vprašanja, ki zadevajo istrske in dalmatinske begunce«.

Izvršni odbor SKGZ je nato o Camberjevi kandidaturi na listi PSI dal izjavo (gl. PDK 20. maja letos), v kateri zavzema »do tega sporazuma odločno kritično stališče«, izraža svojo zaskrbljenost nad dejstvom, da PSI sprejema Camberjevo

»enotno besedilo« in poudarja, da so sprejete obveznosti »v ostrem nasprotju s socialističnimi osnutki zakona za zaščito slovenske manjšine in z resolucijami, sprejetimi na zadnjih kongresih socialistične stranke«.

Vse to se lepo sliši, a je dejansko prazno mlatenje slame, če ne bodo takim izjavam s strani SKGZ sledila tudi dejanja, po katerih pride do res enotnega samostojnega političnega nastopanja, ne da bi se iskalo zavetja v drugih strankah, ki se poživljajo na resolucije, sprejete na kongresih. Vtis imam, da bomo prisostvovali na slovenskem območju istemu slogu propagande kot na prejšnjih volitvah: dati prednost ideologiji pred narodnostnimi interesi, kopičiti obljubo in obljubo in delati kot doslej na razprševanju slovenskih glasov v razne neslovenske stranke, tudi v »prijateljsko« socialistično.

Remo Devetak

■ Na poti v Bruselj, kjer se je v začetku tega tedna začelo jubilejno zasedanje držav članic NATO ob njeni 40-letnici, se je severnoameriški predsednik George Bush, spremljan od svoje žene Barbare, dva dni ustavil v Rimu, kjer je imel razgovore s Cossigo, De Mito in Craxijem, obiskal pa je tudi papeža. V razgovorih je pojasnil stališče ZDA glede jedrskih raket kratkega dometa, ki naj bi ostale v Zahodni Evropi, kar pa odklanja zlasti ZR Nemčija, soglašata pa z nemškim stališčem tudi Francija in Italija.

■ V Moskvi se je sestal kongres ljudskih poslancev, ki šteje 2.250 delegatov. Vse do zadnjega je bil edini kandidat za predsedniško mesto Mihail Gorbačov. Boris Jelcin, znani borec za dosledno perestrojko v moskovskem okrožju, je svojo kandidaturo sicer predstavil, a nato umaknil. Glasovanje je bilo tajno. Na njem je 95,6% glasovalo za Gorbačova. Naslednji dan so ti deputati iz svoje srede morali izvoliti 542 članov vrhovnega sovjeta (svéta). Ta novoizvoljeni svet bo nastopal kot zahodnoevropski parlament z zakonodajno močjo. Seveda je Gorbačov tudi predsednik tega sovjeta, kar je pri mnogih delegatih vzbudilo dvome, saj bo imel v svojih rokah vse vzvode oblasti.

Nemir od Beograda do Ljubljane

MILOŠEVIĆ NAPADA SLOVENIJO

Razdor med Slovenijo in Srbijo se še poglablja. Ker je srbsko gospodarstvo popolnoma na psu, obubožno prebivalstvo goreče požre vsako Miloševićovo populistično obljubo. Sredi maja se je Milošević z velikim uspehom gibal po vojvodinskih tovarnah. 22. maja je pred delavci »Jugoslavija«, ki so znani po tem, da nosijo velik delež pri zrušitvi t. im. vojvodinskih »avtonomašev«, prvič direktno napadel Slovenijo. »Opozorjal« je na »fašistoidne izlive nerazumnega sovraštva, ki prihajajo iz Slovenije«, o »protidemokratskih pojavih v Sloveniji«, da smo »lakajji do Evrope« itd. Gre seveda za klasični način obračanja pozornosti v stran od svojih problemov na neko grešno žrtev izven Srbije.

Naslednji dan je Jože Smole potrdil Miloševićev očitak o »lakajstvu« in se je povsem v lakajskem duhu branil težkih obtožb.

Srbska populistična oligarhija trenutno igra še na eno populistično karto, saj je v javnost dala razpis ljudskega posojila obubožanemu srbskemu gospodarstvu v višini milijarde dolarjev in 2.000 milijard dinarjev. Potem ko so 40 let komunisti uničevali srbsko gospodarstvo, hočejo tokrat ujeti ljudi na limanice skozi srbsko domoljublje.

V Srbiji se je izvršila realsocialistična rotacija. Milošević je postal predsednik predsedstva Srbije, predsednik ZK Srbije pa je postal Trifunović. Oba sta bila brez protikandidatov.

Medtem so srbski pisatelji izdali zanimiv politični program, ki je sestavljen iz mešanice liberalizma in nacionalizma. V Beogradu pa poskuša skupina državljnov ustanoviti neodvisen časopis »Nova javnost«.

Po protestu makedonske že legendarne oporečniške vasi Vevčani pred beograjsko skupščino so sedaj prišli tja gladovno štrajkat še vaščani Moševca iz Bosne. Nihče jih ni poslušal! Moševac je znan po tem, da se njegovi prebivalci že več let spopadajo s krajevno občinsko zatiralno birokracijo.

PRVA ZGOLJ HRVAŠKA STRANKA

V Zagrebu so ustanovili Hrvatsko socialno liberalno zvezo, ki se je upala kot prva od novoustanovljenih zvez omejiti na »hrvaštvo«. Pozdravni nagovor je imel gost iz Slovenije, predsednik Slovenske demo-

kratične zveze Dimitrij Rupel, ki je navzoče nagovoril s prošnjo, da nastopa v slovenščini, nakar je sdelil močan aplavz.

RAZDOR ZNOTRAJ SLOVENSKE ALTERNATIVE

Najbolj problematičen je vsekakor razdor znotraj slovenske alternative, ki ga je povzročila domišljavost v krogih mladinske organizacije. Novoustanovljene zveze so se znašle v obrambi, posebej pa še socialdemokrati po Tomšičevem govoru na protestnem zborovanju na Kongresnem trgu 12. maja. Očitajo mu preveliko populistično fraziranje. Znotraj slovenske alternative gre za običajno »akademsko« drobničarsko iskanje napak pri drugih — seveda v lastnem pohodu za prestž.

Studentski list »Tribuna« je objavil Bavčarjeve zapise z obiskov, ki jih je imel kot predstavnik Odbora za varstvo človekovih pravic s politiki Slovenije. Najbolj mu je objavlo zameril Stanovnik, ki ga zapiski pošteno razgaljajo. Razgaljena je tudi vsa beda nemoči sedanje slovenske politične garniture do »zdravih sil« v lastnih vrstah, še posebej pa do Beograda. Bavčar je »moral« izvesti zasebno tožbo proti »Tribuni« in dosegel je zaplembo. Uredništvo je še zadnji hip rešilo 2.000 izvodov iz tiskarne. Poleg tega, da je v tej številki že drugič zapored objavljeno besedilo tajnika Slov. narodnega odbora (SNO) iz Kanade, Petra Urbanca, vsebuje tudi drugo nadaljevanje iz Zebotove knjige »Nemiljiva Slovenija«; v predzadnji številki pa je bila ponatisnjena tudi poslanka SNO.

VSE BOLJ SE UVELJAVLJA SLOVENSKA POLITIČNA EMIGRACIJA

Po odmevnem nastopu predstavnika slovenske politične emigracije Andreja Rota na mednarodnem pisateljskem srečanju na Bledu, kjer je imel uvodni referat, je predaval še 29. maja v prostorih Društva slovenskih pisateljev o ustvarjalnosti v Argentini živčih Slovencev.

Dr. Ljubo Sirc, ki predava mednarodno ekonomijo na univerzi v Glasgowu, je prvič prestopil jugoslovansko mejo po 1. novembru 1955, ko je moral naskrivaj zapustiti domovino. Medtem, ko se pred dvema letoma ni mogel objaviti v »Novi reviji« svoja teksta, je bil sedaj povabljen v Beograd (!) na kongres jugoslovanskega združenja sociologov. Tam bo nastopil z referatom o gospodarstvu Jugoslavije ob koncu tega tisočletja.

Zadnja številka »Nove revije« je objavila izbor pesmi domobranskega pesnika Ivana Hribovskega, ki je končal v Kočevskem Rogu, s kratkim življenjepisom, ki ga je priredil France Pibernik. Pri Cankarjevi založbi je izšel bogat življenjepis pesnika Franceta Balantiča z naslovom »Temni zaliv Franceta Balantiča«, ki ga je prav tako napisal France Pibernik.

V. Slemensky

Srečanje evropskih kandidatov v Vidmu

V soboto 27. maja popoldne je bil na sedežu videmske pokrajinske uprave debatni večer, posvečen evropskim ustanovam in manjšinam. Na njem je sodelovalo več govornikov, med njimi evropska poslanca (in ponovna kandidata) iz naše dežele, Alfeo Mizzau (DC) in Giorgio Rossetti (PCI). Kot slovenski kandidat manjšinske liste Federalizem je nastopil pisatelj Boris Pahor in iznesel nekaj pomembnih misli zlasti o kulturni vlogi manjšin v današnji Evropi.

Srečanje je priredila manjšinska organizacija CONFEMILI skupno z Evropskim uradom za manj razširjene jezike.

★

■ Na Kitajskem je dokončno zmigala trda roka ministrskega predsednika Li Penga, ki je našel vso oporo v ostarelem voditelju partije Deng Xiaopingu. Studenti, ki so več tednov manifestirali v Pekingu na trgu Tiananmenu za demokracijo in večje civilne svoboščine, so uvideli, da partiji in vojski še niso kos in so napovedali konec protesta. Njihov zaščitnik in zagovornik Zhao Zhiang je bil odstavljen z mesta glavnega tajnika partije in bil obtožen, da je skupaj s šestimi vidnimi partijskimi funkcionarji vodil protikomunistično kliko, ogrozil vse reformne dosežke v zadnjih desetih letih in vso komunistično preteklost povojne Kitajske ter si zastavil kot cilj likvidacijo kitajskega socializma.

Sonce vzhaja in zopet zahaja. Resnica in ljubezen pa ne vzhajata in ne zahajata. Ostaneta večno kot božje srce, ki utripa v ljudeh. (Pestalozzi)

Gostovanje češkega Dekliškega zbora

V širši okvir prireditve in koncertov, ki vsake dve leti potekajo ob Mladinskem pevskem festivalu v Celju, lahko vključimo tudi gostovanje v zamejstvu Dekliškega pevskega zbora srednje pedagoške šole iz Kromerčiča na Češkem.

Zbor je namreč sodeloval na mednarodnem tekmovanju mladinskih pevskih zborov v Celju v soboto 27. maja, pred tekmovanjem pa je imel vrsto nastopov po Sloveniji in zamejstvu. V Trstu so ga sprejeli v goste pevci zbora »Vesela mladina«. Na Opčinah je dekliški zbor imel celovečerni koncert v petek 19. maja v dvorani Finžgarjevega doma. Naslednji večer pa je zbor obiskal tudi Goriško in ponovno nastopil s celovečernim koncertom v župni cerkvi v Števerjanu, tokrat kot gost SKPD »F.B. Sedej« in župniškega občestva.

V dekliškem pevskem zboru, ki izredno disciplinirano nastopa pod vodstvom sobodnega dirigenta Jana Štēpaneka, sodeluje nad 40 deklet. Zbor se nam je predstavil z obsežnim sporedom, v katerem so bila zajeta dela klasične polifonije, sodobne skladbe in ljudske pesmi, med katerimi tudi dve slovenski. Nastopil je z izredno suverenostjo in nas očaral z izredno lepim žametnim zvokom, glasovno zlitostjo in tenkočutnim muziciranjem, tako da smo ob koncu sporeda nagradili mlada dekleta in njihovega dirigenta z dolgim, iskrenim in navdušenim aplavzom.

Priznanju, ki smo ga zamejci dali Dekliškemu zboru srednje pedagoške šole iz Kromerčiča, se je v soboto 27. maja pridružila še zlata plaketa Mladinskega pevskega festivala v Celju, kjer je zbor dosegel 96,3 točk in se uvrstil na drugo mesto v mednarodnem tekmovanju.

Dekletom in dirigentu Janu Štēpaneku iskreno čestitamo za uspehe, ki so jih dosegli na njihovi turneji po Sloveniji in zamejstvu, organizatorjem in gostiteljem zbora pa smo hvaležni, da so nam nudili enkratno pevsko doživetje.

F.Ž.

■ Na Kosovu so uvedli nov način priganjanja albanskega prebivalstva. Tiste, ki delujejo »s pozicij albanskega nacionalizma in separatizma«, enostavno »izolirajo«, kar pomeni, da nezaželene Albance ponooči odpeljajo neznano kam, ne da bi domači zvedeli, kje se nahajajo ali česa so obdoli. Sicer pa jih niti ničesar ne dolžijo, samo sumljivi so, zato morajo v zapor, ne da bi imeli možnost obrambe. Seveda gre za izredno hudo kršitev zakonov in človekovih pravic, saj jugoslovanska zakonodaja take »izolacije« sploh ne predvideva.

Telovska procesija v Celovcu

Po naključju sem se mudil na Koroškem prav za praznik sv. Rešnjega Telesa in Krvi, ki ga v Avstriji še vedno obhajajo kot cerkveni in državni praznik v četrtek po Sv. Trojici (kar so pri nas pred leti prav po nepotrebnem prenesli na sledečo nedeljo).

Ker poznam mestno procesijo za ta praznik v Gorici, ki se vrši na večer in vedno nekako medlo poteče, sem želel prisostvovati mestni procesiji v Celovcu. Moram reči, da me je zelo prevzela, tako po zunanji mogočnosti, disciplini udeležencev in duhovni ubranosti.

Procesija v Celovcu je vedno v dopoldanskih urah kot osrednji dogodek dneva. Od 8. do 10. ure odpadejo vse druge redne maše v mestnih župnijah. Začne se s sv. mašo na prostem pred stolnico. Prostrani trg je bil do kraja zaseden. Vsi prisotni so dobili v roke liste z liturgičnim besedilom in pesmi. Obhajil izredno veliko. Bogoslužje je vodil sam škof Kappelari.

Procesija je bila dolga in slikovita, tudi prijetna paša za oči; veliko mladine, veliko moških; številne noše; zastopstvo vojaške garnizije; dve godbi, vojaška in zasebna. Poskrbljeno je bilo po prenosnih zvočnikih, da so vsi prisotni molili. Nobenega klepetanja kot je pri nas v navadi.

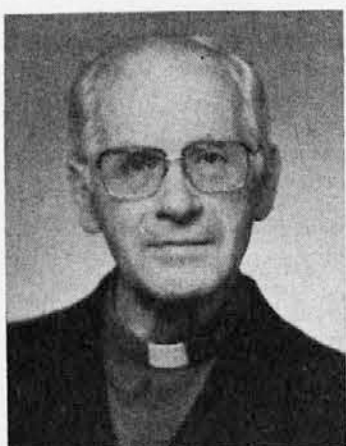
Procesija se je zaključila pri župnijski cerkvi sv. Egidija na prostem. Tam je bil oltar za petje evangelija, nakar je škof podelil svoj blagoslov.

Se lepše je bilo na deželi: še vedno so v navadi štirje oltarji, pevci in godba se pri procesiji izmenjavajo, veliko se moli, streljanje iz možnarjev da evharističnemu slavi poseben poudarek.

Skratka: Koroška, čeprav močno sekularizirana, še vedno živi iz svojih krščanskih korenin in izročil. Bi to še mogli reči za naše kraje? Povsod upada udeležba, zlasti moškega sveta je vedno manj. Vredno za izpraševanje vsteli!

—JK

Zahvala zlatomašnika

Na pobudo tojamskega župnika Ivana Furlana, ki upravlja tudi Avber, mojo rojstno župnijo, sem pristal na praznovanje svoje zlate maše v Avberu prihodnjega 11. junija ob 16. uri.

Ob tem jubileju se želim zahvaliti Bogu in Materi božji za vse dobroto, ki sem jih bil deležen v vseh petdesetih letih v službi Cerkve.

V prvi vrsti gre prirčna zahvala moji globoko verni mami Ani Fabjan, ki ni gledala pri svoji poroki na bogastvo, ampak na vernost in pobožnost drugega očeta Andreja Zlobca. Kot sin ubogih staršev je do 15. leta starosti stregel pri sveti maši in prav pri oltarju se je mama zlagledala vanj. Lahko rečem, da je s to poroko premožnejša mama poročila krščansko ubožstvo in sprejela devet otrok.

Zelela je imeti sina mašnika in ta želja se ji je spopolnila pri meni, ki sem bil rojen na Veliko noč 23. marca 1913. S prihodom duhovnika Virgila Ščeka v Avber 1927. leta je prišla na Kras božja Previdnost za vse kraške študente in tudi za vse primorske Slovence. Duhovnik Šček je ljubil svoj narod z dejanji in študentje smo bili zanj prva skrb. Tako se je zgodilo, da sem jaz, kot sin ubogih staršev, študiral in dosegel duhovništvo.

Moja pokojna mama je zelo častila Mater božjo in še posebno svetogorsko Marijo pri Gorici. Pogosto je romala na to božjo pot in tam izročala Materi božji

svoje otroke. Zdi se mi posebna milost, da sem bil posvečen v duhovnika 4. junija 1939, prav v jubilejnem letu svetogorske Kraljice, in da praznujem svojo zlato mašo na 450-letnico svetogorske Matere božje. Ob smrti zemeljske matere sem si izbral za svojo Mater prav svetogorsko Marijo. Naj bodo te misli v počastitev 450-letnice Svete gore, ki jo letos obhajamo. Verjetno bi zgodovina primorskih Slovencev šla v slabšo smer, če ne bi imeli velike priprošnjice na Sveti gori.

Ob svojem jubileju se želim s hvaležnostjo spomniti takratnega tržaškega škofa Alojzija Fogarja, ki mi je omogočil šolanje v goriškem semenišču, kjer je bil naš duhovni voditelj Leopold Cigoj, goreč častilec Brezmadežne. V semenišču je ustanovil Marijino kongregacijo, v kateri smo uživali marijansko duhovnost. Zdi se mi, da so bila leta Cigojevega duhovnega vodstva 1927/1935 zlata leta goriškega Malega semenišča.

Kot tržaški duhovnik se želim spomniti tudi pokojnega prelata Jakoba Ukmarija, ki mi je bil v veliko oporo v težavah, in prav tako gre moj spomin na značajnega in potrpežljivega duhovnika Ivana Omersa, ki mi je bil vsa leta pri Sv. Jakobu v Trstu prijateljsko naklonjen. Želim se spomniti tudi svojega škofa Lovrenca Belomlja in škofovega vikarja dr. Lojzeta Skerla.

Moja hvaležnost gre tudi vsem dobrim dušam, ki so mi pomagale in me skušale razumeti tudi v najhujših preizkušnjah, saj se vedele, da želim kot slovenski duhovnik braniti svete pravice svojih rojakov.

Omenil sem svojo kaplansko službo pri Sv. Jakobu v Trstu, ne morem pa pozabiti tudi prvih duhovniških let, ki sem jih preživel kot župnijski upravitelj v Ospu pri Trstu, tedaj velike župnije.

Ob svoji zlati maši se bom vseh imenovanih in neimenovanih dobrotnikov hvaležno spomnil v molitvi, kot se tudi sam priporočam vsem v molitve.

Trst, 23. maja 1989

France Zlobec, zlatomašnik

Predstavitev manjšinske liste za evropski parlament

Vedno bolj se bliža datum tretjih evropskih volitev, ko bodo morali volivci dvanajstih evropskih držav neposredno izvoliti 518 poslancev za parlament v Strasbourg. V nedeljo 18. junija bo torej tudi naš volilni zbor poklican, da glasuje za svoje predstavnike in tako izrazi lastno politično voljo v tem procesu evropske integracije, iz katere naj izide nova Evropa 1992, predvsem v smislu pravega političnega in gospodarskega poenotenja v okviru Evropske gospodarske skupnosti.

V tem smislu je v soboto 27. maja potekala v Gorici predstavitev skupne manjšinske liste z geslom »Federalizem«, na katerem nastopa osem političnih skupin in gibanj. Srečanje je priredila deželna Slovenska skupnost in je bilo v konferenčni dvorani Palace Hotela. Udeležili so se ga predstavniki tiska, radiotelevizije in seveda člani in simpatizanti SSK. Prišli pa so tudi gostje iz Doline Aoste in iz Furlanije, s katerimi slovenska stranka nastopa na teh volitvah.

Sobotni sestanek je odprl deželni predsednik SSK Marjan Terpin, ki je poudaril temeljna načela pri sestavi liste manjšin, obenem pa tudi vlogo našega samostojnega nastopa. Sedaj bo namreč na volilnem znaku liste — ki nastopa v vseh petih volilnih okrožjih države — tudi znak lirove vejice.

Za njim je spregovoril pokrajinski tajnik SSK v Gorici dr. Mirko Spacapan, ki je orisal nekatere temeljne silnice slovenske samostojne politične organizacije. Dotaknil se je tudi širše problematike slovenskega političnega življenja v zamejstvu. Obenem pa je tudi podčrtal škodljiva protislovenska zavzevanja italijanskih socialistov, ki so na Tržaškem izbrali za glavnega kandidata znanega nacionalista Liste za Trst poslance Camberja. Vsekakor je izbira slovenskih volivcev možna le na skupni manjšinski listi, ki edina resnično zastopa vse prisotne manjšinske sile in volivce, vključno slovenske.

Po teh dveh uvodnih nastopih je imel daljši poseg deželni tajnik Ivo Jevnikar, ki je predstavil kandidate liste Federalizem in nato orisal volilni program te osemčlanske koalicije. Posebej je Jevnikar predstavil slovenske kandidate v vseh petih okrožjih, o katerih je naš list že poročal. Na samem srečanju so bili prisotni

kandidati Boris Pahor, Andrej Bratuž, Marija Ferletič, Boris Gombač in Albin Sirk. Zatem je deželni tajnik podrobno orisal nastanek sedanje koalicije, ki je 22. aprila letos podpisala v Milanu volilni sporazum. Ta govori o znaku, kandidatnih listah, rotaciji in o programskih točkah. Te so na vsak način zelo pomembne in dajejo spoznanje bogato notranjo vsebino. Program manjšinske liste se zavzema za priznanje vseh manjšinskih pravic (zlasti v skladu z dokumentoma Kupipers in Arfé, izglasovanih v EP) nato govori o novih mejnih letih 1992, o ekoloških in gospodarskih vprašanjih itd. Posebno tehtna je točka (ki jo je predlagala SSK) o podpori procesu demokratizacije in odprtja evropskega teženja v državah srednje in vzhodne Evrope.

Nato sta bila na vrsti predstavnika dveh manjšinskih strank, ki sta sodelovali na tiskovnem srečanju. Prvi je spregovoril deželni poslanec Union Valdôtaine, dr. Robert Louvin (ki je po francoskem pozdravu nadaljeval v italijanskem jeziku). Poudaril je temeljna načela medsebojnega sodelovanja v okviru manjšinske solidarnosti v Italiji in predvsem podčrtal, da vsedržavne stranke sploh nimajo posluha za manjšinska vprašanja. V delegaciji UV je bil še član vodstva P. Cerise. Za njim je še pozdravil — najprej v furlanščini — glavni kandidat Union Furlane Roberto Visintin, ki je tudi poudaril vodilne smernice prijateljskega sodelovanja v manjšinskem okviru in borbi za novo Evropo narodov.

Sledili so še posegi kandidatov Slovenske skupnosti. Najprej je govoril pisatelj Boris Pahor in zlasti omenil svoja prizadevanja v okviru mednarodne zveze za zaščito ogroženih jezikov AICDLM, katere podpredsednik je in povezal borbo Slovencev s podobnim bojem ostalih manjšinskih narodov. Nato je spregovoril gorški občinski odbornik in deželni podtajnik SSK Andrej Bratuž, ki je navezal svoje misli na prejšnje izkušnje prvih dveh evropskih volitev in na pričakovanja v jutrišnji Evropi. Kot zadnja je nastopila predsednica SSO Marija Ferletič, ki je izrazila živo upanje na dejanski uspeh tega navdušenega sodelovanja na skupni manjšinski listi za Evropo narodov.

otrok in še dva je posvojil. Toda vsi so odšli po svetu tako, da je zadnji njih rodu umrl v Gabrijah leta 1981. Prav tako so Ferligojevi izumrli v Grgarju.

Toda če jih ni več v Grgarju in v Gabrijah, jih je zato več drugod po svetu. Od otrok zadnjega gospodarja v Rubijah je še devet živih, še več je pa njihovih vnukov in pravnukov. Računajo, da jih je kakih sto, med njimi tudi Ines Ferligoj, poročena s Saverijem Rožičem v Podgori.

Kolikor bo mogoče, se bodo v nedeljo 4. junija vsi zbrali na Sv. gori, kjer bo zanje maša ob 16. uri. Maševal bo koprski škof, peli pa bodo pevci iz Grgarja in drugih okoliških vasi. Tako bodo skupno počastili tudi Urško, ki sicer ni med od Cerkev priznanimi svetniki, verujemo pa, da je med blaženimi v nebesih.

Nedeljsko srečanje na Sv. gori še živih Ferligojev je gotovo najbolj izvirna pobuda v tem jubilejnem letu Svete gore. Želimo, da bi pobuda uspela vsem v zadovolženje in duhovno korist.

Bralci pišejo

Beseda v obrambo radia Trst A

Cepprav mi pisanje ne gre preveč od rok — sem preprosta bralka »Katol. glasa« —, se vendar želim oglasiti, ker opažam, da že nekaj let nekateri poslušalci radia Trst A izražajo svoje kritike in negodovanja glede njegovih oddaj. Pri tem se spotikajo ob stvari, ki se zde meni nepomembne. Tudi napovedovalci se rodijo nepopolni in so podvrženi napakam. Prepričana pa sem, da jih bodo z večletnimi izkušnjami odpravili. Ne smemo zato gledati na vsako besedo, izgovorjeno narobe. Bodimo srečni, da imamo slovenski radio s tako posrečenim programom. Kritiki naj bi raje radijskemu vodstvu nudili svoje sodelovanje.

Jaz bi si n. pr. želela pogostejše glasbe po željah. Če se dobro spominjam, je bila ta oddaja svoj čas vsak dan. Zakaj je sedaj le še nekajkrat na teden? Mar manjka voščil? Vsekakor vsem pri radiu lep pozdrav in obilo uspehov, poslušalka

A. S., Gorica

V spomin s. Fides Sperne

V petek 26. maja ob treh popoldne je Gospod v katinarski bolnišnici odpoklical s. Fides. Rodila se je 23. decembra leta 1910 v Rojanu. Med drugim šolanjem je dokončala glasbeno šolo, kar ji je kasneje zelo koristilo. Ko je bila stara 26 let, se je odločila, da bo vstopila k Šolskim sestram. Odločitev ni bila lahka, ker je naletela na ostro nasprotovanje.

Kot redovnica je dobila ime Fides. Njeno krstno ime je bilo Viktorija, družinsko pa Sperne. Noviciat in zaobljube je naredila v Tomaju. Tam je bila osem let vzgojiteljica in je tudi poučevala klavir. Leta 1946 so ji predstojniki naložili odgovorno nalogo voditeljice novink.

Zaradi težkih poveljnih razmer je bil sedež noviciata prenehan iz Tomaja v Grottaferrato pri Rimu. Tja so prihajala v noviciat dekleta iz Koroške, Primorske in begunke iz cele Jugoslavije. S. Fides je bila vsem modra vzgojiteljica. Nalogo voditeljice novink je vršila do leta 1954. Nato je delovala po raznih krajih: v Marjanišču na Opčinah, v Beli peči, v provincialnem domu v Trstu. Trkrat je šla za nekaj let na pomoč sestram v Egipt. Po zadnjem obisku v Egiptu se je vrnila v Trst bolna. Na srečanje z Gospodom se je zaupno in skrbno pripravljala.

Njen pogreb je bil v ponedeljek 29. maja dopoldne iz kapele Šolskih sester pri Sv. Ivanu. Somaševanje je vodil g. Milan Nemač, ki je v govoru tudi opisal njeno življenjsko pot. Zelo je poudaril njeno življenjsko vodilo: Izvrševati božjo voljo. Somaševala sta gg. Lojze Zupančič, škofijski kancler in Stanko Zorko iz Rojana. Pogreba se je udeležilo izredno veliko ljudi. Ob grobu so ji sestre zapele več pomenljivih pesmi: Franciškovo pesem stvarstvu, Moja duša poveličuje Gospoda, in druge.

S. Fides je posvetila Bogu vse svoje življenje in On bodi njen bogat plačnik. Redovna skupnost je zgubila drago sestro, dobila pa je v njej priprošnjico pri Bogu.

SZ

Praznik v Rojanu

Napovedana predstavitev obnovljene dvorane je bila v soboto 27. maja zvečer. Dvorana, ki ima nad 200 sedežev, je bila polna.

Predstavitev sama je bila dejansko le v dveh govorih. G. Stanko Zorko je pozdravil prisotne in pohvalil sodelovanje in pomoč domače župnijske skupnosti pri obnovi. Inž. A. Močnik, ki je vodil obnovo, je potem obširno razložil, zakaj je bila dvorana potrebna in kaj se je obnovljalo. Obnovljena dvorana je zares privlačna.

Sledila je bogata akademija. Otroci osnovne šole »Bazoviški junaki« so ubrano zapeli pet pesmi. Nato so poklicali na oder svojega nekdanjega kateheta in mu izročili za Dom od njih izdelano glinasto plastiko. Za njimi so dijaki nižje srednje šole »Fran Erjavce« nastopili s prvim prizorom iz igre Z. Petana »Obtoženi volk«. Nastop je dobro uspel. Mlade igralce je pripravila prof. Lučka Susič.

Nato so se zvrstili trije mladi glasbeniki. Adam Selj, ki trenutno služi vojaški rok, je s harmoniko odigral dovršeno dve zahtevni skladbi. Za njim je dijakinja Valentina Bembi na violino igrala odlomek iz Vivaldija in odlomek iz Boccherinija. Pokazala je veliko gotovost. Tretja je bila dijakinja Erika Bužecan s flavto. Presenetila nas je z doživetim igranjem.

Potem je prišlo na vrsto petje. Skupina 12 deklet-dijakinj je izredno ubrano zapela dve pesmi: Ave Maria po gregorijanskem in Magnificat po taizeškem naprepu. Skupino je pripravila in vodila Giordina Pisani. Zbor je pokazal velike glasovne kvalitete.

Domači cerkveni zbor je ob tej priložnosti nastopil nekoliko drugače kot po navadi. V ženski sestavi — pomnožen s prej omenjenimi dekleti, je zapel pesem R. Simonitija: Črček na vrtu. Moški so zapeli pesem P. Jereba: Pisemce. In končno celotni zbor: Mrzel veter, v priredbi J. Leskovača, potem pesem Vesna B. Srebotnjaka in pesem Oj sončni maj M. Tomca. Zbor je vodil prof. Hubert Mamolo.

Našega g. škofa je spremljalo toplo ploskanje, ko je prihajal na oder za svoj pozdrav in za blagoslov obnovljenega doma.

Govor g. škofa: »Čestitam vam vsem za obnovitvena dela vašega »Marijinega doma« ... Moje čestitke temeljijo predvsem na dveh vzrokih: na ljubezni do skupne

ga doma, ki je znamenje Gospoda, ki je živel, molil in dal življenje zato, da bi njegovi bili »vsi eno v edinosti«. Na doslednem načrtu, da bi se tu delalo za edinost. Osebnost, ki se utrjuje v veri in ljubezni; edinost družin, ki naj se krepi v zvestobi zakoncev in vseh članov družine; edinost vseh, ki se ustvarja v mirnem sožitju; edinost Cerkev, ki se dan za dnem gradi v Trstu in v Rojanu, ki se razodeva v dejanjih in v edinosti src.

Mariji, ki jo je papež Pavel VI. imenoval Mater edinosti, je ta dom posvečen. Mariji v tem mesecu maju izročamo naše želje in naše sklepe!«

Gospod škof je nato blagoslovil obnovljene prostore in prisotne. Po končani akademiji je bila zakuska za vse prisotne. Vse so pripravile gospe župnijske skupnosti. Povedati moramo, da so se zelo izkazale.

Stanko Zorko

Bazovica

V maju je bila Bazovica zelo živa in razgibana. Najprej smo bili veseli nastopa mladinskega zbora iz Stranj pri Kamniku. Ti vneti številni pevci so nastopili najprej v Rojanu pri sv. maši, nato so prišli v našo cerkev, kjer so izredno lepo peli pri sv. maši. Mi smo jih pogostili v Slomškovem domu, jih pospremili na gmažno k spomeniku Bazoviških žrtev in na ogled Glinščice iz kraja Jezero. Naš otroški zbor se je srečal z njimi še v Mačkoljah na »Pastirčkovem dnevu«.

V nedeljo 21. maja je 11 naših otrok prejelo prvo sv. obhajilo. Slovesnost je bila res ganljiva, udeležba pri maši zelo velika. Škoda le, da je preveč poudarka na oblekah in na bogatih darovih. Mnogi pozabljajo, da je najlepše darilo tem otrokom zgled pri obhajilu: premalo sorodnikov in prijateljev pristopi k obhajilu s prvoobhajanci.

Kolonkovec

V nedeljo 28. maja je bilo na Kolonkovcu še posebno slovesno. Domače župnijsko občestvo se je zbralo k nedeljskemu bogoslužju, med katerim je bilo odkritje slike, ki odslej bogati kolonkovsko cerkev. Maševal je sam avtor umetnine jezuit in slikar Marko Rupnik. On je župniji poklonil delo, ki v obliki triptiha prikazuje križanega Jezusa, sv. Marijo Magdaleno (kateri je posvečena cerkev), ob straneh pa aktualizirano, ponotranjeno podobo osrednjega dogajanja.

V pridigi je p. Rupnik nakazal to, kar bi lahko imenovali »pot« do razumevanja umetniškega dela. Lahko pa rečemo, da ni šlo le za uro umetniške vzgoje, ampak za pravo katehezo, katere glavni cilj je

bilo doživetje osrednje krščanske skrivnosti, odrešenja.

Triptih — izdelan seveda v sodobnem slogu, namenjen sodobnim ljudem sedanjega časa in sedanje miselnosti — se imenito zraža s cerkveno arhitekturo in svetlorumeno podlago. Človek je med opazovanjem umetnine in poslušanjem avtorjeve razlage nehote pomislil na nadomestljivo vlogo, ki jo je v dolgi cerkveni zgodovini odigrala umetnost in jo še igra, če le spregovori v jeziku, ki človeka nagovarja ali ga morda tudi izziva.

Poseben pomen je dalo slovesnosti dejstvo, da sta se ob evharistični mizi združili obe skupnosti, ki sestavljata župnijo, slovenska in italijanska. Na koro je združen zbor pel izmenično slovenske in italijanske pesmi.

t. s.

Kronika iz Nabrežine

Materinski dan smo praznovali 7. maja. A. F. je z živo besedo po nedeljski maši prikazala dogodke iz zakonskega življenja ter poudarila velik pomen verskega in župnijskega udejstvovanja v korist sebi in drugim. Nato so otroci v župnijski dvorani izvedli igrice »Moja punčka je zbolela«. Italijanskim vernikom je isti dan govoril letošnji zlatomašnik msgr. Mario Virgulin o verskem življenju v družini. Po maši je sprejel v spomin sliko Nabrežine, saj je v tej vasi služboval v težkih letih 1941-1945.

Koncert mešanega pevskega zbora »Obala« iz Kopra. Na povabilo KD I. Gruđen je zbor nastopil 12. maja po šmarnični pobožnosti in pritegnil veliko prijateljev nabožne pesmi. Bile so to predvsem klasične skladbe, pa tudi moderni Aleluja ameriškega skladatelja R. Thompsona. Skoraj 40 mladih je pod odličnim vodstvom prof. Mirka Slosarja navdušilo prisotne, med katerimi je bil tudi skladatelj U. Vrabc. Vsem iskrene čestitke!

Prvo sv. obhajilo. Bilo je 28. maja po izredni želji staršev skupno in se ga je udeležilo 20 otrok. To se je v Nabrežini zgodilo prvič. Med mašo sta igrala Mitja Pernarčič na orgle in Stefan Job na violino. Prvoobhajanci so dobili male ikone v spomin tisočletnice pokristjanjevanja Rusije, sami pa so nabrali lepo vsoto denarja za lačne v Afriki.

Dve romanji na Sv. goro. 25. aprila smo se s pevskim zborom priključili tržaškemu romanju, 21. maja pa se s predvsem italijanski verniki udeležili goriškega škofijskega romanja ter ob Mariji lahko doživeli lepoto sožitja raznih jezikov in narodnosti. Obakrat smo tudi obiskali Kobarid in Cedad.

Pogreb Valerieje Brumen vd. Pertot. Bil je 30. maja ter se ga je udeležilo veliko domačinov in znancev od blizu in daleč. Dočakala je 94 let ob skrbni negi hčerke Nade Pertot, ki je odlična šolska vzgojiteljica in literarna delavka. Mož pok. Valerieje je tragično umrl v Mariboru v času nacistične zasedbe. Naj oba uživata zaslužen plačilo in večni mir, sorodnikom pa naše sožalje.

Gizeli Benevolovi v spomin

Redkobesedna kot je bila, jo je samo skrbel sad truda: uspeh odrske igre. Bila je šepetalka, nadvse skromna, vedno in povsod prisotna, potrpežljiva, prijazna. Osebnost ne bom Benevolove nikdar pozabil na igrh Slovenskega odra na prostem, ko je dobesedno »plavala« od enega igralca do drugega (za vsakogar je vedela za dar spomina ali pa ne, kar je pri šepetalcu zelo važno) in nas vsekoli bodrila. To je bilo pri uprizoritvi na prostem »Slehermika« leta 1959 na Repentabru, pa pri »Desetem bratu« na istem kraju, pa še pri Pregljevi »Zdravo, Deva Katarina«, pri Rebčevem »Vasovanju« itd.

Težko jo bom pozabil, ko smo na Koroškem igrali, spet tam v tistih letih in pod vodstvom Jožeta Peterlina. Imeli smo v soboto eno predstavo-dramo (vsebinska igre je obravnavala pokol domobrancev po vojni) ter komedijo »Neopravičena ura«. Obe predstavi sta v Celovcu doživele velik uspeh. Da pa smo študentje igralci prišli z igro sploh do konca, je bila v tistih razmerah, poleg potrpežljivosti pok. Peterlina velika zasluga na strani zavzete in zveste Gizelle.

Drži, da je pokojnica pred fašizmom, med fašizmom in po fašizmu in komunističnem povojnem obdobju dala našim ljudem in našim krajem na Tržaškem in v zamejstvu to, za kar ni bila prisiljena, še manj honorirana ali pa hvaljena, vem pa tudi, da je skupno z našo veliko zamejsko igralko, njeno prijateljico, Stano Oficijo, prof. Jožetom Peterlinom in drugimi dajala vse nekaj več: svojo narodno zavest in plemenito slovensko srce.

Drago Štoka

Pesnik slovenske Istre v Gorici

Alojza Kocjančiča sem spoznal v Malem semenišču. Bil je tri leta pred menoj v zelo številnem razredu. Razred je bil močan v vseh ozirih, tako po inteligentnosti dijakov kot po njih telesni velikosti. Naj nekatere naštejemo: dr. Alfonz Čuk, dr. Ettore Fabbro, Bernard Spacapan, dr. Jože Kogej, žrtev atentata v Gorici med zadnjo vojno, Štefan Cek, Mirko Filej... Lojzeta Kocjančiča sem takrat poznal kot odličnega basista. Pevski zbor v tedanjem Malem semenišču je sploh bil odličen, še bolj pozneje v bogoslovju. Lado Piščanc in drugi kot tenoristi, Kocjančič in drugi kot bas, Mirko Filej dirigent. Ko so peli v stolnici med pontifikalnimi mašami, je bil to tudi umetniški užitek.

Alojz Kocjančič se mi je odkril kot pesnik šele v ponedeljek 22. maja na kulturnem večeru, ki ga je priredilo SKPD »Mirko Filej« v dvorani »Peter Cocolin« v bivšem bogoslovnem semenišču. Pesnika in njegovo pesem je odlično predstavila prof. Marija Češut. Med njenim izvajanjem so študenti Solange Degenhart, Fanika Klanjšček in Mirko Pelicon z recitacijami potrdili resničnost prikazanih vrednot pesmi Lojzeta Kocjančiča. Pesmi so bile izbrane iz zadnje njegove pesniške zbirke »Brumbole«. Študente je pripravil prof. Franko Žerjal.

Iz predstavitev in iz recitacij se je potrjevala pristnost in enkratnost Kocjančičeve pesmi, »ki je istrska ter avtentično odraža dušo in srce Istranov. V njej je žalost, toda možata žalost,« kot piše v uvodu. Ali kot pove pesnik sam:

*Kar sem, si, Istra, ti mi dala,
pečat si vžgala za vse dni,
zato se vsaka moja pesem
ob tvojih strunah uglaši.*

Da je Kocjančič pesnik slovenske Istre, pričata obe njegovi pesniški zbirki »Savrsinske pesmi« (1962) ter »Brumbole« (1988).

Ze naslova sta značilna. »Savrsinske pesmi« se imenujejo tako, ker se prebivalci okrog Kubeča imenujejo »Savrin«. Brumbole pa so trpek in zdravilen sad črnega trna, ki dozori šele v pozni jeseni.

Prijetno predstavitev je naredil še prijetnejši moški zbor od Sv. Antona v Trstu, ki je pod vodstvom Edija Raceta odpel tri pesmi na besedilo A. Kocjančiča »Ob Rižani in Rokavi« ter »Istra mati« Ubaldia Vrabca in »Mi sekamo« Z. Hareja. Prof. Vrabec je bil na večeru osebno navzoč.

Na koncu je spregovoril pesnik sam. Povedal je nekaj utrinkov iz svojega življenja v goriškem Malem semenišču, kjer sta pesnikovala skupaj z Ladotom Piščancem in si postala najboljša prijatelja. Pa tudi o svojih mladih letih doma v Kubeču med »Savrin«, kjer se je rodil 20. maja 1913. Mašnik je postal leta 1937. Ves čas je služboval v svoji Istri, v Koštaboni in nazadnje v Klancu. Tu še vedno živi kot upokojenec.

Reči moramo, da je bila predstavitev pesnika Alojza Kocjančiča izredno uspel kulturni večer, ko smo spoznali pesnika Istre in z njegovo poezijo tudi dokaj malo poznano slovensko pokrajino.

(r+r)

Še o angleščini in novem šolskem centru

V prihodnjem šolskem letu se bo na doberdobski sekciji nižje sr. šole I. Trinko še naprej poučevala kot tuj jezik angleščina. Tako je sporočil šolski skrbnik ravnateljstvu omenjene šole, potem ko sta se v tem smislu zavzela občinski svet iz Doberdoba in Sindikat slov. šole.

Ta sindikat, tajništvo Gorica je na seji 25. marca ponovno razmišljal o nujnosti uveljavljanja angleščine na slov. šolah, saj je ta meddržavni jezik v mnogih primerih predpogoj za nadaljevanje študija ali zaposlitve. Glede na to ima zavodni svet posamezne šole odločilno besedo.

Selitev slov. šol v novi šolski center je predvidena že za prihodnje šolsko leto. Vendar ostaja odprto vprašanje, ali bo v novem centru prostora za slov. sekcijo zavoda ITI (najhujši problem so laboratoriji in njihovo opremljenost).

Vsi se pa sprašujemo, kaj bo z nižjo sr. šolo I. Trinško, za katero ni v novem centru materialnega prostora. Naš sindikat poudarja, naj se šola ne premakne nikamor, dokler ne bo imela na voljo primeren prostorov. Tudi v tem primeru ima veliko težo zavodni svet omenjene šole. Ne smemo pozabiti, da zapuščamo zgradbo, ki je našim šolam povsem ustrezala, zgradbo-spomenik, ki nam vsem mnogo pomeni, saj je bila sezidana v glavnem s slovenskimi prispevki in je bila vseskozi ognjišče kulture ter slovenske prisotnosti na tej zemlji.

Na omenjeni seji so bile še sledeče točke: sindikat bo ponovno poslal na šolsko skrbništvo pismeno zahtevo, naj se uvede dve stolici telesne kulture na slov. višjih šolah, zlasti ker bodo vse strnjene v enem samem šolskem centru.

Predsednik sindikata prof. L. Devetak poroča odboru o sindikalnem zborovanju, ki je bilo pred kratkim in na katero je naš sindikat povabil predstavnika SNAL-Sa prof. Santeusanija (za bodočo zborovanja se bo skušalo rešiti vprašanje možnosti prisotnosti vsega neučnega osebja). Svetovalec iz N. Gorice prof. D. Štekar poroča o seminarju slov. jezika in kulture, ki bo v prvi polovici julija, in o jesenskem seminarju v Mariboru. Didaktična rav. M. Brajnik, kot članica posebne komisije za reševanje problemov slov. šole, je nakazala vprašanje hudih nedostatkov pri finansiranju slov. učbenikov s strani države. Člani omenjene komisije naj torej zahtevajo od višjega šolskega skrbnika obračun zadnjih let, od države pa spoštovanje sprejetih obveznosti. Potrebno bi bilo, da bi se tudi javna občila pozanimala za tako važen problem in ga predočila vsej naši skupnosti. - SI

PD »STANDREŽ« vabi na

PRAZNIK ŠPARGLJEV

V soboto 3. junija pokrajinski turnir v mini volleyu, zvečer pa prosta zabava.

V nedeljo 4. junija ob 19. uri nagrajevanje slikarskega ex-tempore, nastop štandreske ritmične skupine in mažoretske skupine »Hite iz Nove Gorice. Sledi prosta zabava.

Ronke

V Ronkah je 25. maja umrl Mirko Stanta, rojen leta 1914 v Mirnu. Po srcu je bil zelo dober in plemenit, tako da je pred nekaj leti celo dobil »nagrado dobrote« občine Ronke. Med vojno je bil v delovnem taborišču v Nemčiji, po vojni pa se je naselil, ko je dobil delo v ladjedelnici, v Ronkah.

Na Laškem se ga spominjajo zlasti verniki, saj je redno bil pri slovenski maši. Letos v februarju je sodeloval pri glasilu društva »Jadro« in v njem prvič objavil nekaj svojih pesmi.

Slovenci na Laškem izrekajo svojcem globoko sožalje.

V župnijski dvorani »A. Gregorčič« v Standrežu

bo v ponedeljek 5. junija ob 20. uri

ZAKLJUČNI NASTOP

gojencev štandreske glasbene šole. Sodeluje tudi mladinski zbor.

Priглаšencem za potovanje v Turčijo

Ker je še nekaj mest prostih, opozarjamo morebitne interese, da se rok prijave zaključijo 15. junija, ker kasneje ni mogoče več rezervirati sedeža v letalu.

Obenem vse prijavljene naprošamo, da čimprej poravnajo svoje obveznosti. Cena potovanja je 1.290.000 lir. Zadnji rok za plačilo je 10. julija. Potovanje bo trajalo 10 dni, od ponedeljka 24. julija do srede 2. avgusta.

Ko delaš z ljubeznijo, si istočasno povezan z Bogom, svojim bližnjim in sam s seboj.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO
»EMIL KOMEL« - GORICA

vabi na

ZAKLJUČNI JAVNI NASTOP SVOJIH UČENCEV

V KATOLIŠKEM DOMU V GORICI
V ČETRTEK 8. JUNIJA OB 20.30

ALPE-ADRIA - WIENER FESTWOCHEN
MEDNARODNA GLASBENA PRIREDITEV

Videm, Sportna palača Carnera, 10. junija ob 20.30

Ljubljana, Cankarjev dom, 11. junija ob 17. uri

Dunaj, Kurhalle Oberlass, 18. junija ob 20. uri

Av gust Ipavec:

ZLATOROG

Simfonična pesnitev po ljudskih motivih, orkester in balet.
Nastopajo avstrijske, slovenske in italijanske skupine.

Vabljeni!

Svet slovenskih organizacij

Šport

Ob branju knjige »Športno Združenje Dom«

Človek, ki se ukvarja s telesno vzgojo in s športom, rad prečita vsako tiskano besedo s tega področja; in če že ne zaradi strokovne vneme in potrebe, pa vsaj iz radovednosti. Toliko bolj te mika knjiga, ki obravnava naš zamejski prostor. Tako sem vzel v roke zajetno knjigo Vilija Prinčiča »Športno Združenje Dom«, ki je bila predstavljena na proslavi 25. obletnice ustanovitve SZ Dom iz Gorice. Knjiga prinaša pregled delovanja tega društva vse od ustanovitve (1962 ali 1963?) pa do leta 1988; je skrbno pripravljena in lično opremljena.

Ko sem prečital prve strani, to je opis nastanka in delovanja v prvem letu, sem čutil, da iz vrstic veje avtorjeva zadrega zaradi nekaterih nejasnosti, nepopolnosti in netočnosti. Samo zaradi resnice — sine ira et studio — bi rad pojasnil nekatere nejasnosti.

Nobenega dvoma ni, da društvo SZ Dom v letu 1962 vsaj na področju odbojke ni delovalo (in tudi formalno ni obstajalo) in to iz čisto preprostega razloga, ker so bili skoraj vsi odbojkarji, ki so sestavljali jedro Dsmove ekipe (Cej, Figelj I., Lavrenčič M., Pelizzo L., Cotič V., Gergolet M. in drugi) še vedno člani SZ Olympie.

Olympia je namreč imela svoj ustanovni občni zbor dne 24. marca 1961. Na tem občnem zboru so bili navzoči tudi gojenci Dijaškega doma; nekateri so bili tudi izvoljeni v odbor, n. pr. Devetak L. in Cej. Olympia se je takoj po občnem zboru včlanila v državno Odbojgarsko zvezo in v državno Lahkoatletsko zvezo (bila je tako prvo povojno slovensko odbojgarsko in lahoatletsko društvo!). Za Olympio so v letu 1961-62 in deloma še v letu 1962-63 igrali: Cej, Figelj I., Pelizzo L., Devetta V., Cotič V., Devetak V., Lavrenčič M., Prinčič J., Tomazinčič M., Žezlin W., Pelicon R., Cussigh in drugi. Zaradi popolnosti naj omenim še nekatere igralce: Anselmi, Kranner, Paulin D., Pntar, Terpin M., Gergolet M., Komjanc S., Benša D. in drugi.

Vse te fante sem podpisani vadi v odbojki že več let prej v okviru Šolskega športnega odseka (nekateri pa do leta 1960 tudi v društvu Libertas in pozneje v UGG). Vse do 1. 1963 je bilo odbojgarsko moštvo slovenskih Srednjih višjih šol sestavljeno izključno iz igralcev Olympie (glej fotografijo v omenjeni knjigi).

Goriška slovenska odbojka, gojena v prvem in edinem takratnem društvu, je v prvih dveh letih dosegla lepe in zavidljive uspehe: leta 1961 in 1962 članski pokrajinski prvak v prvenstvu Propaganda in deželni prvak 1962; mladinci pa so 1962 bili pokrajinski in deželni prvaki.

Že jeseni 1962, zlasti pa spomladi 1963, pa je takratni ravnatelj Dijaškega doma dr. Peter Sancin ukazal svojim notranjim gojencem (in pritisnil na zunanje gojence), da ne smejo biti več člani Olympie. Tako je bilo ustanovljeno SZ Dom, ki je takoj moglo začeti z odbojgarsko dejavnostjo, saj je dobilo že formirane igralce iz vrst Olympie. Poskušali smo, da bi se našla kaka možnost sodelovanja v korist slovenske odbojke. Dosegli pa nismo skoraj ničesar, čeprav je pri Sancinu posredoval pokojni msgr. Gregorec. Tudi podpisani sem bil skupaj s prof. M. S. pri Sancinu, da bi kaj rešil in da bi zvedel za vzrok prepovedi. Odgovor je bil približno tale: »Olympia ima sedež v Katoliškem domu (... torej je katoliška...) ... jaz... mi pa smo socialisti...«

Še to naj dopolnim. Olympia je takoj leta 1962 navezala stike z matično domovino: 1. maja je igrala v Gorici prijateljsko tekmo z moštvom iz Kanala, dne 11. novembra pa je organizirala prvi uradni mednarodni turnir, na katerem so igrali O.K. Kanal, Bor, Gasilci in Olympia.

Prof. Martin Kraner

KATOLIŠKI GLAS
list za kritične bralce

Sporod od 4. do 10. junija 1989

Nedelja: 8.30 Kmetijski tednik. 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 9.45 Pregled slov. tiska v Italiji. 10.10 »Kralj Artur in vitezi okrogle mize«. 11.00 Nediški zvon. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji. 14.10 I. Geister: »Hudičeva mati«. Igra. 14.55 Sport in glasba.

Ponedeljek: 8.10 Mal' položi dar domu na oltar. 9.00 Beleška. 9.30 Misel dneva. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.40 Vokalna skupina iz Münchna. 13.30 Gospodarska problematika. 14.10 Goriški razgledi. 15.00 Pasternak, Doktor Živago. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Simf. ork. RTV Ljubljana, 1. del. 18.00 Kmetijski tednik.

Torek: 8.10 Poezija pred opero. 9.30 Beleška. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Ko študent na rajžo gre. 12.40 Vokalna skupina iz Münchna. 13.30 Od Milj do Devina. 14.10 Otroški kotiček. 14.30 Iz Benečije. 15.00 Pasternak: Doktor Živago. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Simf. ork. RTV Ljubljana in zbor RTV Beograd, 2. del. 18.00 I. Mrak: »Pisma Karli Bulovčeve«.

Sreda: 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji. 9.30 Beleška. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Vokalna skupina iz Gradca. 13.30 Na goriškem valu. 15.00 Ciril Zlobec, Moj brat svetnik. 15.22 Neopravičena ura. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Violinist T. Lorenz in pianistka A. Šček. 18.00 Literarne podobe.

Četrtek: 8.10 Trst, mesto znanosti. 9.00 Misel dneva. 9.30 Beleška. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Glasbeni portret U. Kodra. 12.40 Vokalna skupina iz Parme. 13.30 Nediški zvon. 14.10 Dvignjena zavesa. 15.00 Zlobec, Moj brat svetnik. 15.23 Popoldan s slov. pesmijo. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 MZ Obala iz Kopra in APZ B. Kraigher iz Maribora. 18.00 Muzejstvo na Slovenskem.

Petek: 8.10 Iz zaprašene delavnice. 9.00 Beleška. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Razvoj slov. povojnega pesništva. 12.00 Ženski zbor iz Jambola v Bolgariji. 13.30 Od Milj do Devina. 14.10 Halo, kdo tam? 15.00 C. Zlobec, Moj brat svetnik. 15.23 Pogovori z Jožijem. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Kulturni dogodki.

Sobota: 8.10 Iz zaprašene delavnice. 9.00 Beleška. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Poti, zanimivosti in lepote naše dežele. 12.40 Ženski zbor iz Jambola v Bolgariji. 14.10 Glas od Režije. 14.45 Filmi na ekranih. 15.00 Sobotni razmislek. 16.30 Fr. Bučar, Problemi sodobne družbe. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Mladi izvajalci. 18.00 Otožni, veseli in zli norci.

DAROVI

Za zbora Sv. Jerneja in Vesele Pomladi ob zaključku šmarnic: Ivanka Dolenc po 25.000, skupaj 50.000 lir.

Za popravila cerkve v Ricmanjih: Marčelo Vatovec, Ricmanje 50.000; Aleksija Semenič v spomin na pok. starše 90.000; družine Hrvatič, Košuta, Gombač namesto cvetja na grob Josipe Kuret 30.000; družina Žerjal ob smrti matere Josipe Kuret 100.000; Jožef Muženič iz Pridvora pri Kopru v čast svojemu zavetniku 100.000 lir.

Za kapelo sv. Leopolda v Domju: Marija in Marko Udovič 50.000; Marija Jakomin-Krmenka 15.000; Gilda Pertot 50.000 lir.

Za Slomškov spomenik v Mariboru: družini Klinec in Pahor v spomin pok. Valerije Gruđen vd. Pertot 100.000 lir.

Za misljon p. V. Kosa SJ: Tončka Sošič 20.000 lir.

Za misljone: M. K. 100.000 lir.

Za lačne po svetu: prvoobhajanci iz Nabrežine 400.000; Valerija Gruđen 100.000 lir. Vsem podpornikom našega lista Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

KATOLIŠKI GLAS

tednik - uredništvo in uprava: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorica - Tel. 0481/83177 - telefax 83177 - poštini tekoči račun: 11234499 poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trst - Tel. 040/414646

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik Pošt. plačana v gotovini - skupina II/70% Dovoljenje pokr. poštne uprave iz Gorice Izdaja: KTD Katoliško tiskovno društvo (Società Tipografica Cattolica srl - Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00054100318)

Tiska: Tiskarna Budin v Gorici

Cena posamezne številke: 1000 lir

Letna naročnina: Italija 40.000 lir inozemstvo 55.000 lir zračna pošta 85.000 lir

Oglasi: za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski oglasi in osmrtnice 500 lir, k temu dodati 19% IVA